

شاخص قیمت کالاهای صادراتی که مرکز آمار ایران از سال ۱۳۸۱ مبادرت به تهیه آن نموده است. کاربردهای گوناگونی از جمله برآورد حساب های ملی کشور به قیمت ثابت و ارزیابی برنامه های توسعه اقتصادی دارد. در حقیقت شاخص قیمت کالاهای صادراتی، روند تغییرات قیمت محصولات عرضه شده به خارج از کشور را در طول دوره زمانی مشخص نشان می دهد.

فصل اول: مشخصات اصلی طرح، تعاریف و مفاهیم

۱- اهداف طرح

هدف کلی:

هدف کلی این طرح تهیه و انتشار شاخص قیمت کالاهای صادراتی در سطح کد هشت رقمی نظام هماهنگ شده توصیف و کدگذاری HS به صورت فصلی در کل کشور است.

اهداف تفصیلی:

الف- محاسبه شاخص کل کالاهای صادراتی به صورت فصلی و سالانه

ب- محاسبه شاخص قیمت برای گروه های اصلی کالاهای صادراتی به صورت فصلی و سالانه

ج- تهیه سری زمانی مربوط به اعداد شاخص کل و شاخص گروههای اصلی طبقه بندی HS

د- تهیه سری زمانی مربوط به درصد تغییرات شاخص کل و شاخص گروههای اصلی طبقه بندی HS

۲- نوع آمارگیری در این طرح نمونه گیری است. بنابراین تعداد نمونه ها، توزیع استانی نمونه ها و فهرست نمونه های هر استان براساس طرح نمونه گیری توسط دفتر تهیه طرح های نمونه گیری در مرکز آمار ایران تهیه شده و در اختیار دفتر شاخص قیمت ها قرار گرفته است. برای تهیه فهرست بنگاه های نمونه (در مرکز آمار ایران) از چارچوب مربوط به صادرکنندگان برای سالهای ۸۴، ۸۵، ۸۶ و ۱۳۸۷ مربوط به گمرک جمهوری اسلامی ایران استفاده شده است.

۳- جامعه هدف: جامعه هدف این طرح کلیه اقلام کالاهای صادراتی غیر نفتی می باشد.

۴- پوشش جغرافیایی طرح در مورد تمامی اقلام کل کشور، می باشد.

۵- کاربرد طرح: مهمترین کاربرد های طرح حاضر را می توان به این ترتیب بر شمرد:

۱- بررسی چگونگی نوسانات قیمت کالاهای صادراتی

۲- تهیه آمارهای لازم برای محاسبه حساب‌های ملی به قیمت ثابت

۳- بررسی مقایسه‌ای بین نوسانات قیمت بازارهای داخلی و خارجی کالاها برای انجام برنامه‌ریزی‌های لازم در این زمینه

۶- **کاربران طرح:** با توجه به کاربردهای طرح اصلی ترین کاربران شاخص های قیمت را می توان معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و راهبردی، وزارت کار، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، وزارت بازرگانی، محاکم قضایی، متولیان تهیه حساب های ملی، صادر کنندگان، اساتید دانشگاه و دانشجویان، محققان و پژوهش گران و تحلیل گران اقتصادی و سایر سیاستگذاران و برنامه ریزان اقتصادی دانست.

۷- تعاریف و مفاهیم مورد استفاده در طرح:

۷-۱- **کالاهای صادراتی:** منظور از کالاهای صادراتی در این طرح کلیه کالاهایی است که در داخل کشور تولید شده و به کشورهای دیگر یا مناطق آزاد تجاری صادر می‌شود.

۷-۲- **قیمت کالا:** مقدار پولی را که برای واحد معینی از کالا توسط خریدار پرداخته می‌شود، قیمت آن کالا می‌نامند.

۷-۳- **قیمت FOB (Free on Board):** قیمت فوب، عبارت است از قیمت کالا در مبدأ به علاوه هزینه حمل کالا و بارگیری، هزینه بیمه تا مرز گمرکی و مالیات های مربوط به صادرات تا اولین گمرک کشور صادر کننده.

۷-۴- **شاخص قیمت کالاهای صادراتی:** این شاخص تغییرات قیمت کالاهای صادر شده را نسبت به یک زمان معین که سال پایه نامیده می‌شود نشان می‌دهد.

۷-۵- **بنگاه صادر کننده:** بنگاه صادر کننده بنگاهی است که یا کالایی که خود تولید نموده است را صادر می‌کند و یا محصولاتی که توسط تولید کنندگان دیگر تولید شده است را خریداری نموده و صادر می‌کند.

۷-۶- **مرز گمرکی:** محدوده ای که در آن برای خروج کالا عوارض گمرکی تعیین می‌گردد و شامل مرز هوایی (فرودگاه)، دریایی (بنادر) و زمینی می‌شود.

۷-۷- **علل تغییر کیفیت کالا:** یک کالا ممکن است به دلیل تغییر در نحوه بسته بندی، تغییر در کیفیت مواد اولیه، تغییر در ضمانت (گارانتی) و... با تغییر کیفیت همراه باشد.

۸ - ویژگی های قیمت:

- در شاخص قیمت کالاهای صادراتی قیمت عملی فروش مورد نظر است و قیمت اسمی که همان نرخ مصوب شورای عالی صادرات برای یک واحد کالا می باشد، مورد نظر نیست.

- عمدتاً در مبادلات بین المللی، مبادله به صورت نقدی انجام می شود، اما ممکن است در بعضی از موارد، به صورت اقساطی هم انجام شود. در مواردی که فروش کالاهای صادراتی هم به صورت نقد و هم به صورت اقساط انجام می شود، قیمت مورد نظر در این طرح، قیمت نقدی فروش می باشد، که باید در محل مربوط ثبت شود. اما اگر در مواردی خاص، کالایی همواره به صورت اقساط به فروش می رسد، قیمت اقساطی آن را پس از کسر نرخ سود اقساطی در محل مورد نظر ثبت نمایید.

۹- **روش جمع آوری اطلاعات:** اطلاعات مورد نظر این طرح یعنی قیمت کالاهای صادراتی در هر کدام از فعالیت های مورد نظر، از طریق مراجعه به کارگاه های نمونه و مصاحبه مستقیم با پاسخگوی مطلع جمع آوری می شود.

۱۰- **زمان مرجع:** از آنجا که این طرح به صورت فصلی انجام می گیرد، زمان مرجع طرح فصلی است که آمارگیری در ماه آخر آن فصل انجام می شود. یعنی در پایان هر فصل قیمت آخرین محموله صادراتی در آن فصل از پاسخگو پرسیده خواهد شد.

۱۱- **زمان آمارگیری:** زمان آمارگیری برای سه فصل اول سال ۱۵ لغایت ۲۵ ماه آخر هر فصل و برای فصل زمستان ۱۰ لغایت ۲۰ اسفند ماه می باشد.

۱۲- اطلاعات جمع آوری شده در این طرح **به موجب قانون محرمانه خواهد بود** و فقط به منظور تهیه آمارهای عمومی و کلی مورد نیاز برنامه ریزی های مملکتی استفاده خواهد شد. علاوه بر این استفاده و مطالبه و استناد به اطلاعات جمع آوری شده از افراد و مؤسسات به هیچ وجه در مراجع قضایی و اداری و مالیاتی و نظایر آن مجاز نخواهد بود.